

September 2024 • jaargang 36 • nummer 5

HET HOUT BLAD

www.hethoutblad.nl

THE CRADLE IS EEN 'LEUCHTTURM'

SWITI HELEMAAL VAN HOUT

HAARLEMSE PASSIEFBOUW

LIGHTHOUSE AMSTERDAM

TEMPO LOONT BIJ MEDIAVAERT

PARKEREN IN HOUTEN HOOGBOUW ..

INSPIRATIE: ZANSE HOUTSCHUUR

JOHAN PAUL BORREMAN: 'ELKAAR SCHERP HOUDEN'

Als je houtfabrikant Derix Nederland één plezier kunt doen, zorg dan dat ze er een paar personeelsleden bij krijgen. Het bedrijf heeft vacatures voor constructeurs en projectleiders. Want de vraag naar houtbouw overtreft in ruime mate het aanbod. 'Dat was tien jaar geleden wel anders', vertelt Johan Paul Borreman, die in 2014 de verkoop in Nederland op zich nam.

Derix Nederland viert dit jaar zijn tienjarig jubileum. In 2014 richtte de Duitse fabrikant van CLT en gelamineerde balken een vestiging op in Lierderholthuis, onder Zwolle, vanaf het begin geleid door Johan Paul Borreman. Maar daarvóór was het bedrijf ook al in ons land actief. 'Dat klopt. Jos Kempkens vertegenwoordigde Derix in Nederland. Tussen 1988 en zijn pensioen in 2013 verkocht hij vooral gelamineerde spanten voor sporthallen, maneges en dergelijke. Derix had destijds één productielocatie, in Niederkrüchten, net over de grens bij Roermond, en was in Nederland dus bekend. Ik werkte in die tijd bij De Groot Vroomshoop als bedrijfsleider 'gelamineerd hout' en zo kende ik het bedrijf al goed.'

Johan Paul Borreman voor het Speehuis in Oisterwijk, een spectaculair woonhuis annex kantoor gebouwd in CLT.

Spraakmakende projecten Bij zijn overstap van die Twentse houtbouwer naar de nieuwe vestiging van Derix werden ambitieuze doelen gesteld. 'Een bepaalde verho-

ging van de omzet in drie jaar tijd. Maar daar zijn we dik overheen gegaan.' Het bedrijf was betrokken bij een aantal toonaangevende bouwprojecten aan het begin van wat we nu de houtbouwrevolutie noemen, zoals het ABN Amro paviljoen Cirl in Amsterdam en het kantoor van de Triodos Bank in Driebergen. Ook werd het hout geleverd voor Hotel Jakarta in Amsterdam, een vroeg voorbeeld van een relatief hoog gebouw gemaakt van houten modules. Derix is dan ook prominent aanwezig in de roemruchte VPRO-Tegenlicht documentaire 'Houtbouwers' uit 2019. Borreman: 'Via architect Marco Vermeulen kregen we van de Dutch Design Week Foundation in Eindhoven opdracht om met CLT een tijdelijk paviljoen te bouwen op palen van Nederlandse populierstammen. Dat bouwwerk kwam prominent in beeld in de documentaire, het was de grote introductie van CLT op de Nederlandse markt.' Bijzondere projecten blijven Derix Nederland op het pad komen. 'Geweldig gaaf om te doen, we onderscheiden ons in het meedenken en mee-ontwerpen', zegt Borreman, die zelf als bouw- en bedrijfskundige is opgeleid. 'We zijn meer dan alleen houtleverancier. Met onze eigen modelleers, constructeurs en werkvoorbereiders kunnen we alle partijen in een project bijstaan, meedenken, voor hen ontwerpen. We leveren vervolgens het hout niet alleen, maar kunnen ook voor de montage zorgen. Dat leidde tot opdrachten als het Floating Office, het drijvende kantoor in Rotterdam en het vijftien verdiepingen hoge SAWA-gebouw in Rotterdam waar we nu aan werken. Dat zijn allemaal uitdagende projecten waar per keer veel hout in gaat.'

Glulam, CLT en Baubuche 'Daarnaast vinden we het ook heel aantrekkelijk om zaken te doen met seriematige houtbouwbedrijven. Dat leidt tot minder piekbelasting op

FOTO: JAN MAURITS SCHOUTEN

ons kantoor. En voor de fabrieken, in Niederkrüchten en inmiddels ook in Westerkappel (over de grens bij Oldenzaal), zijn die contracten belangrijk om continu te kunnen produceren, zowel gelamineerde spanten als CLT.'

Derix is overigens één van de vier bedrijven die Baubuche mag blokverlijmen binnen de ETA-toelatingen. Bijvoorbeeld in SAWA worden veel van deze aan elkaar verlijmd blokken beukenfineer toegepast als draagkolommen. 'Dat maakt ons vrij uniek, dat we die drie constructieve houtproducten allemaal kunnen aanbieden.'

Productie en montage De deskundigheid op het gebied van houtbouw in Nederland ziet Borreman snel toenemen. 'Na die Dutch Design Week heb ik mijn telefoon echt een tijdje weg moeten leggen, zoveel vragen kreeg ik. Ook heel basale, bijvoorbeeld over wat dat nou is, kruislaaghout. We hebben daarna even een hausse gezien waarin iedereen met CLT ging ontwerpen. Tegenwoordig wordt er meer vanuit de kwaliteiten van de verschillende materiaalsoorten ontworpen: houtskeletbouw waar het kan, CLT en gelamineerde balken waar je die constructieve kracht nodig hebt, en waar het moet zet je staal en beton in. De deskundigheid onder constructeurs en bouwbedrijven neemt met sprongen toe. Iedereen ziet wel in dat houtbouw nog veel groter gaat worden.'

In 2023 opende Derix een derde productielocatie in Duitsland. Daar bouwt het bedrijf zelf met eigen mensen houten gebouwmodules. Het gebouw Poppies in Amsterdam, waarvan de ruwbouw door Derix deze zomer werd opgeleverd, komt uit die fabriek.

Borreman: 'De vraag om niet alleen de elementen te leveren maar ze ook zelf in elkaar te zetten nam zodanig toe dat we die locatie begonnen zijn. We werken daar vooral voor de Duitse markt. Het is niet onze intentie om op korte termijn als zelfstandige modulebouwer actief te worden.'

Demontage en terugname Iets bijzonders is de 'terugnagemegarantie' die Derix biedt op zijn kruislaaghout (dat het bedrijf zelf overigens X-LAM noemt). Het idee is dat de fabrikant de platen CLT weer terugneemt na demontage van een gebouw, en daar dan ook een bedrag voor betaalt. Borreman: 'We nemen het standaard op in onze ofertes. Het is een veelbelovende methode om de levenscyclus van het hout in gebouwen te verlengen. Het kan ook een manier zijn om de business case rond te krijgen. We garanderen immers een restwaarde van het materiaal. De terugnamegarantie bestaat pas sinds 2021 en is nog niet in praktijk gebracht. Maar de intentie is er. Want CLT behoudt zijn sterkte, is makkelijk te demonteren en te hergebruiken. Onzekerheden zijn er ook. Want de bouwer of de eigenaar van het pand is de eigenaar van het

FOTO: OSSIP VAN DUIVENBODE

Het Triodos kantoor in Driebergen is een vroeg voorbeeld van een geheel houten meerlaags gebouw.

bouw materiaal. Wil die na, laten we zeggen, vijftig jaar, als de materiaalprijzen gestegen zijn en de markt van het hergebruik van bouwmaterialen veel verder is ontwikkeld, dat hout nog wel aan ons terugverkopen?'

Een uitdaging vindt Borreman in dat kader de aanstaande demontage van Circl op de Amsterdamse Zuidas. Na zeven jaar moet het gebouw worden afgebroken wegens nieuwe bouwplannen op die plek. Het gebouw wordt tot op balkniveau gedemonteerd waarna de onderdelen in opslag gaan tot een nieuwe bestemming is gevonden.

'Houten gebouwen zijn in principe demontabel. Maar dit is wel een van de eerste keren dat het in praktijk wordt gebracht. Op alle niveaus spelen vragen: hoe draai je die lange schroeven bijvoorbeeld eenvoudig uit, gaat dat wel met een normale schroefmachine? En in welke volgorde demonteer je en voer je de onderdelen af? Is de bouwplaats nog wel goed toegankelijk, welk soort hijsmachines heb je nodig? We gaan met de demontage van Circl veel nieuwe kennis over circulair bouwen verwerven.'

Wat hoopt Borreman voor de komende tien jaar? 'Dat de houtbouw doorzet. Daarvoor is in ieder geval nodig dat we allemaal deugdelijke houten gebouwen blijven maken. Om dat te bereiken moeten we met zijn allen het kennisniveau laten stijgen en elkaar scherp houden. De technische ontwikkelingen in de houtbouw gaan de laatste jaren heel snel en voorlopig is het einde daarvan niet in zicht.'

JAN MAURITS SCHOUTEN

FOTO: MARCEL IJZERMAN

Het klimaatadaptieve Floating Office in de Rijnhaven van Rotterdam.